

Ἐκ τοῦ ρ. γιαιίνω. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. 6 (1923) 220. Τὸ προθετ. α ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ ἁγιάνης, δι' ὃ ἰδ. ἁγι-Γιάννης.

Διάφορα ἀγριόχορτα ὅμοια πρὸς βασιλικόν, ὃ ἄγριος βασιλικὸς (*salvia sclarea*), φυτὰ ἐξόχως ἱαματικά ἀνθοφοροῦντα κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον. Πβ. γοργογιάννης.

[**]

ἁγιάνι τό, Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἁγιάνης.

Τὸ φυτὸν ἁγιάνης, ὃ ἰδ.

[**]

ἁγιανίτης ὁ, Κέρκ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἁγιάνης.

Τὸ φυτὸν ἁγιάνης, ὃ ἰδ.

[**]

ἁγι-Ἀννα ἡ, σύννηθ. ἁγιάν-Ἀννα Λέσβ. ἁγιάς-Ἀννα Θράκ.

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἁγία καὶ τοῦ ὄν. Ἀννα. Τοῦ ἁγιάν τὸ ν ἐκ τῆς αἰτιατ., τοῦ δὲ ἁγιάς τὸ ς ἐκ τῆς γενικ.

Ἡ ἁγία Ἀννα, τῆς ὁποίας ἡ μνήμη ἐορτάζεται τὴν 9ην Δεκεμβρίου, ὅτε συμπίπτει τὸ χειμερινὸν ἡλιοστάσιον, καὶ τὴν 25ην Ἰουλίου ἐνθ' ἂν.: *Τῆς ἁγίας-Ἀννας σταφύλι* (εἶδος σταφυλῆς ὠριμάζον κατὰ μῆνα Ἰούλιον) Κύθν. || Γνωμ. *Τῆς ἁγίας-Ἀννας ἀνασαίνει ἡ μέρα* Πελοπ. *Ἦρθε τῆς ἁγίας-Ἀννας, κάτσε, ἦλπε μου, νὰ ξανασάνης* (ἐγεννήθη ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι τὴν 9ην Δεκεμβρίου παύει πᾶσα μεταβολὴ τοῦ μήκους τῆς ἡμέρας) Πελοπ. (Λάστ.)

ἁγιαννίτης ὁ, ἀμάρτ. ἁγιαννίτ'ς Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ ὄν. Γιάννης.

Τὸ πτηνὸν ἐρυθανὶς ἢ πυραλὶς, ἐρύθακος ὃ ἐρυθρόλαιμος (*erythacus rubicula*) τῆς τάξεως τῶν στρουθοειδῶν (*passeres*).

[**]

ἁγιανος ἐπίθ. Κεφαλλ. κ. ἁ. ἁγιανους Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἁ- καὶ τοῦ θέμ. τοῦ ἔγιανα ἄορ. τοῦ ρ. γιαιίνω.

Ὁ μὴ ἐπιδεχόμενος ἱασιν, ἀνιάτος, ἀθεράπευτος ἐνθ' ἂν.: *Ἀγιανος εἶν' ὁ κακομοίρης, δὲ δορεῖ νὰ γιάνη!* Κεφαλλ. Συνών. ἁγιάτος, ἁγιάτρευτος 1.

ἁγιανόχορτο τό, Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τῶν οὖσ. ἁγιάνης καὶ χόρτο.

Ἀγριόχορτον τοῦ γένους φλόμου (*verbascum*), φλόμος ἢ σίλφη (*verbascum blattaria*) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (*scrofulariaceae*). Συνών. ἁγριόσπλονος, σπυρί.

[**]

ἁγι-Ἀντρέας ὁ, σύννηθ. ἁγι-Ἀντρέας Ἡπ. αἰς-Ἀντρέας Κάρπ. αἰ-Ἀντρέας Παξ. κ. ἁ. αἰ-Ἀντρέας Θράκ. (Σουφλ.) αἰ-Ἀντρέας Ἡπ. (Ζαγόρ.) ἁε-Ἀντρέας Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.) Ἀἰ-Ἀντρέας Πόντ. (Χαλδ.) αἰ-Ἀντρέας Κάλυμν. Γενικ. ἁγι-Ἀντρέας Κεφαλλ. Πελοπ. (Μάν.) αἰ-Ἀντρέας Παξ. ἁ-Ἀντρέας Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἁγιος καὶ τοῦ ὄν. Ἀντρέας.

1) Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἐορταζόμενος τὴν 30ὴν Νοεμβρίου κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.): *Γξουρτάζ' τ' ἁ-Ἀντρέας*

Ζαγόρ. || Γνωμ. *Ἀπὸ τ' ἁγι-Ἀντρέας ἡ μέρα ἀδρεϊεύεται* (ἀρχίζει νὰ μεγαλώνῃ ἡ ἡμέρα) Κεφαλλ. *Τ' αἰ-Ἀντρέας ἀντρεϊώνεται τὸ κρύο* (αὐξάνεται τὸ ψῦχος. Κατὰ τὰς μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις ἀρχίζει ὁ χειμὼν νὰ γίνεται δριμύτερος ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Δεκεμβρίου) Παξ. Ἡ λ. πολλαχ. καὶ ὡς τοπων. 2) Ὁ μὴν Νοέμβριος (διὰ τὴν κατ' αὐτὸν τελουμένην ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, ἣτις θεωρεῖται ἡ ἐπισημοτέρα) Θράκ. (Σηλυβρ.) Πελοπ. Στερελλ. (Ἀγρίν.) Συνών. Ἀντρέας 3) Ὁ μὴν Δεκέμβριος (ὡς εὐθὺς μετὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ἀρχόμενος) Πελοπ. (Λάστ. Μεσσ.)

ἁγι-Ἀντώνις ὁ, κοιν. ἁγι-Ἀντώνιος Κεφαλλ. ἁγι-Ἀντώνιος Μακεδ. (Βελβ.) ἁγι-Ἀδώνιος Α. Ρουμελ. (Σωζόπολ.) Κρήτ. Πελοπ. (Μάν.) κ. ἁ. ἁγι-Ἀντών'ς Μακεδ. (Σέρρ. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) κ. ἁ. ἁγι-Ἀδών'ς Θράκ. (Αἰν.) αἰ-Ἀντώνις Ἡπ. Παξ. κ. ἁ. αἰ-Ἀντών'ς Ἡπ. Θράκ. κ. ἁ. ἁε-Ἀντώνις Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἁγιος καὶ τοῦ ὄν. Ἀντώνις.

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, ἀσκητὴς καὶ ἀρχηγὸς τοῦ μοναστηριακοῦ βίου, ἐορταζόμενος τὴν 17ην Ἰανουαρίου ἐνθ' ἂν.: Φρ. *Εἶναι γιὰ τὸν ἁγι-Ἀντώνι* (εἶναι παράφρων, ὅστις πρέπει νὰ κλεισθῇ εἰς μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου διὰ νὰ νοσηλευθῇ, διότι ὁ ἅγιος Ἀντώνιος θεωρεῖται διώκτης τῶν δαιμόνων καὶ σωτὴρ καὶ θεραπευτὴς τῶν δαιμονιζομένων) Ἡπ. *Β'βαμός τ' ἁγι-Ἀντουνοῦ!* (νὰ σὲ πιάσῃ ὁ βουβαμός, ἡ ἀφασία τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου! Ἀρὰ πρὸς τοὺς φωνασκοῦντας ἢ φλυαροῦντας. Ἡ φρ. προήλθεν ἐκ τῆς παραδ., ὅτι ὁ ἅγιος ἐρραβδίσθη ποτὲ ὑπὸ τῶν δαιμόνων τόσο πολὺ, ὥστε ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἔμεινεν ἄφωνος καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ἐνομίσθη καὶ ὡς νεκρὸς) Αἰν. *Εἶναι σωστός ἁγι-Ἀδώνιος* (ἐπὶ τοῦ ἀδυνάτου καὶ ἰσχυροῦ ὡς παρίσταται ἐν εἰκόνι ὁ ἅγιος Ἀντώνιος) Κεφαλλ. *Νὰ σὲ κάψῃ τ' ἁγι-Ἀντωνιοῦ ἡ φωτιά* (ἀρὰ) Ἀθῆν. || Παροιμ. *Ἀναμορεύτηκε σὰν ὁ ἁγι-Ἀντώνις τὸ γουρούνι* (ἐπὶ τοῦ συμπαθοῦντος ἢ ἐρωτευομένου πρόσωπον ἀνάξιον συμπαθείας καὶ ἀγάτης. Ἡ φρ. ἐκ παραδ., καθ' ἣν ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἀντὶ ἄλλου ζῶου προὔτιμησεν ὡς σύντροφον τὸν χοῖρον. Πρόκειται πάντως περὶ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου τῆς Παδούης, ὅστις συνεταυτίσθη πρὸς τὸν ἅγιον Ἀντώνιον τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,226) Κεφαλλ. Γνωμ. *Κακὴ ρουπὴ τ' ἁγι-Ἀντουνοῦ* (ὅτι κατὰ τὰ μέσα Ἰανουαρίου ἐνσκήπτει ἐνίοτε βαρὺς χειμὼν) Αἰτωλ. Ἀκαρναν.

Σ' τοὶ δεκαφτὰ τοῦ Γεναριοῦ | εἶναι, κερά, τ' ἁγι-Ἀδωνιοῦ, τοτεσάς, κερά μαδόννα, εἶν' ἡ φούρια τοῦ χειμῶνα

(ὁ δριμύτερος χειμὼν συμπίπτει εἰς τὰ μέσα Ἰανουαρίου) Κρήτ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. πολλαχ.

ἁγιάπαθα τά, Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἁγιος καὶ τοῦ οὖσ. πάθος.

Πάθη μεγάλα καὶ φοβερά, δοκιμασίαι δειναὶ ὡς τὰ ἅγια πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ἡ λ. ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης, ἐν ᾗ συχνάκις ἀκούονται αἱ φρ. «τὰ ἅγια πάθη» καὶ «τῶν ἁγίων παθῶν»: Φρ. *Ἐπαθα τ' ἁγιάπαθα*.

ἁγιά-Παρασκευή ἡ, κοιν. ἁγιά-Παρασκευὴ βόρ. ἰδιώμ. ἁγιά-Παρασκῇ Κρήτ. ἁε-Παρασκευὴ Πόντ. (Χαλδ. κ. ἁ.) αἰ-Παρασκευὴ Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἁγία καὶ τοῦ ὄν. Παρασκευή. Οἱ τύπ. ἁε- καὶ αἰ- ἐκ τοῦ ἄρσ. γέν.

